

MATKAKERTOMUS

Key Skills 3 -kurssi: Introduction to endodontics and restorative dentistry. Englanti 10.–12.10.2018

Osallistuin lokakuussa 2018 kolmipäiväiselle kurssille, jonka aiheena olivat hevosten hampaiden juurihoidot ja paikkaukset. Aikaisemmin olen osallistunut Key Skills 2 – kurssille, jonka aiheena oli diasteemat, etu- ja poskihampaan poisto ja hampaiden röntgenkuvaus.

Kurssille osallistui 15 eläinlääkärinä seitsemästä eri maasta (Belgia, Englanti, Saksa, Tanska, Norja, Ruotsi ja Suomi). Tällä kertaa mukana ei ollut muita suomalaisia, mutta ainakin kaksi muuta on osallistunut aikaisemmin tälle samalle kurssille. Kurssi järjestettiin Etelä-Englannissa maaseudulla eläinlääkäri Chris Pearcen omistamalla klinikalla, jonka pihapiirissä hän myös asuu. Kurssin muut opettajat eläinlääkärit Nicole du Toit ja Nicky Brooks työskentelevät myös klinikalla, joka on täysin keskittynyt hevosten hampaisiin. Hammaslääkäri Torbjörn Lundström tuli opettamaan Ruotsista.

Anatomiaa

Kurssit alkavat anatomialla, josta riittää aina opittavaa. Esimerkiksi opin, että etuhampaan pulpa on Y:n mallinen tai yläposkihampaissa on kiilteen muodostama fjord (vuono), josta voi päätellä onko hammas oikea vai vasen ylähammas. Ensimmäisen päivän iltapäivänä tutustuimme hampaiden paikkauksen välineisiin ja materiaaleihin.

Hampaiden paikkauksesta

Hevosen hampaita on paikattu jo 1890-luvulla. Tuntemattomasta syystä paikkaus on unohtunut ja otettu uudelleen käyttöön 1940-luvulla (Dr Erwin Becker, Saksa) ja taas uudestaan otettu käyttöön kun Torbjörn on alkanut paikata hampaita 1980-luvun lopulla ja Chris 2004 alkaen. Perjantaina harjoittelimme infundibulan poraamista ja paikkausta pääkalloilla. Käytännön harjoituksissa olimme kolmen hengen pienryhmissä. Hampaiden paikoissa on 40-luvulla käytetty amalgaamia, joka asettuessaan laajenee. Nykyään käytetään kaksoiskovetteista muovia, joka kutistuu asettuessaan ja kuluu samaa tahtia hampaan kanssa. Paikat ovat pysyneet vuosia, mutta hevosen paikkaa ei ikinä voida ajatella pysyväksi hampaan puhkeamisen takia, joten paikka pitää vuosittain kontrolloida. Pääsääntöisesti paikattavia hampaita ei tarvitse röntgenkuvata. Karies on niin yleistä, että se katsottiin säteilyturvallisuusasiaksi ja turhaksi asiakkaan kustannusten lisäämiseksi jos ”peruskariekset” kuvattaisiin. Hampaiden paikkauksia on tehty 5–25 vuotiaille hevosille. Keski-ikä on ollut 15 vuotta. Englannissa vakuutus korvaa paikkauksen, koska hevoset säästyvät näin hampaan poistolta. Monet hevoset ovatkin vakuutettuja. Suomessa tietääkseni hevosen vakuutus ei korvaa paikkauksia.

Juurihoidoista

Käytännön harjoituksissa harjoittelimme etuhampaan vital pulp cappingiä. Se on toimenpide, jossa etuhampaan murtumassa pulpa suojataan kalsiumhydroksidilla, väliaikaisella sementillä ja muovipaikalla. Tämä toimenpide pitäisi tehdä mieluiten kolmen päivän sisällä hammasmurtumasta.

Mielenkiintoisia yksityiskohtia

Englannissa käytetään jonkin verran CT-kuvausta hankalien hammastapausten diagnostiikassa. Mutta sitten on saattanut käydä niin, että CT kuvissa löytyy useasta hampaasta piilevää vikaa ja on vaikea päätellä, mikä niistä on hevosen oireiden taustalla.

Chris kertoi myös suorittaneensa sellaisia juurihoitoja 26 kappaletta, jossa hammas ensin poistetaan, hammas desinfioidaan, juurihoidetaan ja sen jälkeen istutetaan takaisin paikoilleen. Hammas pysyy kuopassa paikoillaan itsestään.

Kurssilla oli mukava tutustua samanhenkisiin kollegoihin ja hampaista riitti juttua myös tauoilla. Oli ihmeellistä huomata miten samanlaisia ongelmat ovat maasta riippumatta. Kurssin jälkeen sain kyydin lentokentälle ja vielä koko matkan ajan puhuttiin kurssista ruotsalaisten kollegojen kanssa.

Kurssi on antanut lisää varmuutta löytää ja tunnistaa jatkohoitoa vaativat tapaukset.

Lämmin kiitos Suomen Eläinlääkäripraktikot ry:lle saamastani apurahasta.

ELL Kati Tuomola